

Nader ecologisch onderzoek Vleermuizen

**Prins Hendrikstraat 6
Gasthuisstraat 125 en 127
Te Kaatsheuvel
Gemeente Loon op Zand**

Rapport nr. 2020.005
September 2020

Taharo

Ecologisch advies
Valleiweg 51
30911 DB Rhenen
www.taharo.nl

Inhoudsopgave

AANLEIDING	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Doel	2
1.3 Leeswijzer	2
2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED	3
2.1 Huidige situatie	3
2.2 Aanwezige ecotopen	3
2.3 Toekomstige (geplande) situatie	4
3. WERKWIJZE	5
3.1 Vleermuizen	6
4. RESULTATEN	8
4.1 Vleermuizen per soort	8
4.2 Vleermuizen per functie	12
5. EFFECTENBEOORDELING	13
5.1 Vleermuizen	12
6. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING	13
6.1 Toetsing aan de wet	13
6.2 Volledigheid inventarisatie	10
7. CONCLUSIES EN ADVIES	14
8. BRONNEN	15

1. AANLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn plannen om op de gebouwen aan de Prins Hendrikstraat 6, Gasthuisstraat 125 en minimaal een deel van het pand Gasthuisstraat 127 te slopen en op deze plaats 8 grondgebonden woningen te realiseren. Het is daarbij nog niet bekend of de woning aan de Gasthuisstraat 127 geheel gesloopt gaat worden of deels gerenoveerd. Wel zal de tuin en het omliggend groen rondom deze panden verdwijnen, en er zal grondverzet plaatsvinden en de grond zal bouwrijp gemaakt worden.

Om te voldoen aan nationale en internationale regelgeving is het verplicht om, voordat de ingreep plaatsvindt, een onderzoek te doen naar het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna.

Om de effecten van de plannen op natuurwaarden te bepalen is door Taharo in september 2019 een verkennend veldbezoek uitgevoerd. Uit dat onderzoek bleek dat het plangebied mogelijk geschikt is voor vleermuizen.

Door het slopen van de panden kunnen mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verdwijnen, en bij het verdwijnen van de tuin kan eventueel foerageergebied voor vleermuizen verdwijnen.

1.2 Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van het plangebied, voor wat betreft de huidige en de toekomstige situatie. In hoofdstuk 3 worden de methode van werken en de onderzoeksinspanning beschreven. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het vleermuisonderzoek gepresenteerd. De mogelijke effecten van de ingreep worden gerelateerd aan de aanwezige soorten in hoofdstuk 5. Hoofdstuk 6 beschrijft de toetsing aan de Wet natuurbescherming. In hoofdstuk 7 worden de conclusies en enkele aanbevelingen weergegeven. Hoofdstuk 8 bestaat uit een korte bronnenlijst.

2. OMSCHRIJVING PLANGEBIED

2.4 Huidige situatie

Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelegen aan de Prins Hendrikstraat 6, en de Gasthuisstraat 125 en 127 te Kaatsheuvel, in het oostelijk deel van de dorpskern. Volgens de topografische kaart van Nederland kaartblad 44H (schaal 1:25.000) zijn de coördinaten van het midden van het plangebied $X = 131.164$, $Y = 407.581$.

Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1: Luchtfoto met begrenzing plangebied (rood omlijnd).

Figuur 2: Topografische kaart plangebied (rode ster).

Huidige situatie

Het plangebied betreft diverse gebouwen. Voor wat betreft de gebouwen aan de Prins Hendrikstraat is er een lage fabriekshal met een paar kantoorruimtes aanwezig. De gebouwen aan de Gasthuisstraat bestaan uit een woonhuis met achtertuin en een relatief laag gebouw, d.w.z. een bedrijfshal die ook als werkruimte gebruikt wordt. Zowel de woning als de bedrijfshallen en kantoren zijn momenteel nog in gebruik. Het overgrote deel van het plangebied is bestraat. Er is naast en deels achter de woning een klein tuintje aanwezig met wat bomen en struiken, en een klein vijvertje met een oppervlak van hooguit 1 m². Er is binnen en rondom het plangebied geen noemenswaardige hoeveelheid oppervlaktewater aanwezig.

2.5 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Kantoorruimtes en bedrijfsruimtes
- Woonhuis
- Tuintje met kruiden en bomen en een mini-vijver
- Parkeerplaatsen
- Pionierskruiden tussen de bestrating
- Muren met holtes en onregelmatigheden

2.6 Toekomstige (geplande) situatie

Het planvoornemen betreft de realisatie van acht grondgebonden woningen. Hiervoor zal de woning (wellicht deels) en de bedrijfshalhal aan de Gasthuisstraat, en de bedrijfshal met kantoren aan de Prins Hendrikstraat gesloopt moeten worden. De tuin van de woning zal verdwijnen en er zal grondverzet gepleegd worden.

Figuur 3 geeft een impressie van de toekomstige gewenste situatie.

Figuur 3. Overzicht van de toekomstige gewenste situatie.

3. WERKWIJZE

3.1 Vleermuizen

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd aan de hand van het vleermuizenprotocol (2017) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging. Tijdens de veldbezoeken is op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Deze echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en zijn soort specifiek. Met behulp van een ultrasounddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Tijdens het onderzoek is gebruikgemaakt van een Peterson D240x ultrasounddetector (batdetector) en een sterke zaklamp (TK41 Max 860 Lumens). Met een Edirol R-09 RH digitale recorder zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma Bat Sound Pro 3.31b. Verder is gebruik gemaakt van een Elekon Batlogger M, een zeer gevoelige heterodyne batdetector die niet alleen het geluid registreert, maar ook de exacte locatie van het vleermuisgeluid, de tijd van de waarneming, en de exacte lokale weersomstandigheden op dat moment. Gezien de grootte van het plangebied is het onderzoek uitgevoerd door twee personen.

Op basis van de aanwezige ecotopen zijn de volgende functies te verwachten:

- Vliegroutes en foerageergebieden
- Paarverblijven
- Kraamverblijven
- Zomerverblijven

Er zijn in het voorjaar drie veldinventarisaties geweest.

De eerste veldinventarisatie vond plaats op 21 mei 2020 's avonds na zonsondergang. Er is lopend geïnventariseerd, enerzijds langs de Prins Hendrikstraat, en het pleintje tussen de kantoren op Prins Hendrikstraat 6 en de woning aan de Prins Hendrikstraat 4 gepost werd en anderzijds werd gepost en gelopen langs en rond de gebouwen aan de Gasthuisstraat 125, de woning aan de Gasthuisstraat 127 en het tuintje ertussen.

Een tweede inventarisatie is 's ochtends gedaan op 22 mei 2020. Hierbij is op dezelfde wijze te werk gegaan. Er is wederom lopend geïnventariseerd, enerzijds langs de Prins Hendrikstraat, en het pleintje tussen de kantoren op Prins Hendrikstraat 6 en de woning aan de Prins Hendrikstraat 4 gepost werd en anderzijds gepost werd en gelopen langs en rond de gebouwen aan de Gasthuisstraat 125, de woning aan de Gasthuisstraat 127 en het tuintje ertussen.

Een derde voorjaarsinventarisatie is op eendere wijze uitgevoerd op 21 juni 's avonds. In het naseizoen zijn twee inventarisatiemomenten geweest, te weten op 24 augustus, en op 13 september, die wederom op gelijke wijze zijn uitgevoerd.

Alle inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1).

Tabel 1.

Datum	Type onderzoek	Tijdsduur Onderzoek	Zon op/ on- der	Weer	Temp.
21-05-2020	<u>Vleermuizen:</u> Inspectie plangebied, Kraamverblijf- en zwermplaats, zomerver- blijf, vliegroute, foera- geergebied	21.30 -23.50	05.34/ 21.39	Wind gemiddeld 2 Bft Half tot zwaarbewolkt. Geen neerslag	19.2°C
22-05-2020	<u>Vleermuizen:</u> Kraamverblijf- en zwermplaats, zomerver- blijf, vliegroute, foera- geergebied	03.35 -05.35	05.33/ 21.40	Wind gemiddeld 3 Bft Geheel bewolkt Geen neerslag	19.0°C
21-06-2020	<u>Vleermuizen:</u> Kraamverblijf- en zwermplaats, zomerver- blijf, vliegroute, foera- geergebied	22.00 -24,00	05.18/ 22.06	Wind gemiddeld 2 Bft Half tot zwaar bewolkt Geen neerslag	18.6°C
24-08-2020	<u>Vleermuizen:</u> Paarverblijf, zomerver- blijf, vliegroute, foera- geergebied	20.45-01.30	06.39/ 20.44	Wind gemiddeld 2 Bft Half tot zwaarbewolkt Geen neerslag tijdens waarnemingen	16.5°C
13-09-2020	<u>Vleermuizen:</u> Paarverblijf, zomerver- blijf, vliegroute, foera- geergebied	22.00-24.00	07.11/ 19.58	Wind gemiddeld 2 Bft Half bewolkt Geen neerslag	16.4°C

4. RESULTATEN

4.1 Vleermuizen per soort

Er is in totaal een soort vastgesteld, te weten de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Er waren tijdens de onderzoeken steeds twee locaties waar gepost werd, een aan de Prins Hendrikstraat rond nr. 6, en een aan de Gasthuisweg.

Aan de Prins Hendrikstraat werden tijdens het eerste avondbezoek in het voorjaar, op 21 mei 2020, vanaf ongeveer 22.00 uur een paar keer passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, aan de oneven kant van de straat, in totaal op de eerste avond drie. Het pand wat onderdeel uitmaakt van het plangebied bevat wel een zware scheur, maar deze werd niet gebruikt door vleermuizen. Er waren hier geen uitvliegende vleermuizen. Rond de boom op het pleintje tussen huisnummers. 4 en 6 werd de eerste avond door twee gewone dwergvleermuizen gefoerageerd.

Aan de Gasthuisweg werd op deze avond eenmalig een gewone dwergvleermuis passerend waargenomen, en werd vanaf ongeveer 22.30 uur door een gewone dwergvleermuis gefoerageerd in een tuintje aan de overkant van de weg waaraan het plangebied grenst.

Tijdens het ochtendbezoek, op 22 mei 2020 zijn er in het geheel geen vleermuizen foeragerend waargenomen, niet in de Prins Hendrikstraat en ook niet bij de Gasthuisweg. Er passeerden uitsluitend twee gewone dwergvleermuizen in de Prins Hendrikstraat, aan de oneven kant van de weg, tegenover het plangebied, ongeveer rond 05.10 uur. Aan de Gasthuisweg zijn geen vleermuizen waargenomen tijdens het ochtendonderzoek. Er was geen sprake van ochtendzwermen, of invliegers.

Tijdens het tweede avondbezoek, op 21 juni 2020, zijn er wederom meerdere passerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen, vliegend langs de oneven nummers van de Prins Hendrikstraat, en foeragerend rondom de boom aan de rand van het pleintje.

Aan de Gasthuisweg werd deze avond wederom regelmatig door een gewone dwergvleermuis gefoerageerd in een zijtuin aan de overkant van het pand aan de Gasthuisweg wat deel is van het plangebied.

Tijdens het nazomer onderzoek, op 24 augustus werd vanaf 22.30 uur tot ongeveer middernacht een baltsende gewone dwergvleermuis gehoord vlak voor het huis Prins Hendrikstraat nr. 9, tegenover het pand op nr. 6. Hoogstwaarschijnlijk heeft deze gewone dwergvleermuis hier een paar/winterverblijf. Ook werd aan de Gasthuisstraat, in de zijtuin van huisnummer 156, tussen de nummers 156 en 158 in, zeer regelmatig een baltsende gewone dwergvleermuis gehoord. Vermoedelijk zit ook hier een paarverblijfplaats. Deze paarverblijfplaatsen zijn weliswaar in de buurt van het plangebied, maar niet verbonden aan het plangebied. In de buurt van de panden binnen het plangebied, Gasthuisstraat nr. 125 en nr. 127 werden geen baltsende vleermuizen aangetroffen. Wel werd in de tuin van Gasthuisstraat 125 nog wel enige tijd gefoerageerd door een gewone dwergvleermuis, maar hier werd niet gebaltst.

Op 13 september was het beeld nagenoeg identiek aan de waarnemingen op 24 augustus, een baltsende gewone dwergvleermuis rond Prins Hendrikstraat nr. 9 en een baltsende gewone dwergvleermuis in de tuin tussen Gasthuisstraat 156 en 158. En een foeragerende gewone dwergvleermuis in de tuin van het huis Gasthuisstraat 126.

Echter, er zijn geen verblijfplaatsen geconstateerd binnen het plangebied.

In Tabel 2 zijn de waarnemingen van foeragerende en passerende vleermuizen per avond weergegeven.

Tijdens de avondwaarnemingen zowel in het voorjaar als in de nazomer is, naast de waarnemingen in en bij het plangebied, ook rondgelopen in de iets verdere omgeving, om een indruk te krijgen van de lokale populaties vleermuizen in deze buurt. Hierbij werden op de hoek van de Gasthuisstraat met de Leo XIII-straat een paar foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, en eveneens in de tuin tussen Prins Hendrikstraat 2 en 4. In de omgeving van het plangebied wordt op meerdere plaatsen gefoeraard door gewone dwergvleermuizen.

Tabel 2 Totaal nachtelijke waarnemingen in het veld van passerende en foeragerende vleermuizen in en om het plangebied

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	21-05-2020		2-05-2020		21-06-2020		24-08-2020		13-09-2020		Totaal waarnemingen
		Avond	Passerend	Ochtend	Passerend	Avond	Foeragerend	Avond	Passerend	Avond	Passerend	
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	3	4	0	0	3	3	3	0	2	1	19

Figuur 4. Waarnemingen van vleermuizen. Het onderzoeksgebied is rood omlijnd. De gele ovalen geven weer waar een of een paar foeragerende gewone dwergvleermuizen rond een lantaarnpaal of een boom zijn aangetroffen. De gele sterren geven weer waar gebaltst werd. De gele pijl geeft weer waar door een paar vleermuizen regelmatig gepasseerd.

4.4 Vleermuizen per functie

Kraamverblijven

Er zijn in het voorjaar 2020 binnen, en in de omgeving van het plangebied geen kraamkolonies aangetroffen van vleermuizen.

Foerageergebieden en vliegroutes

Zowel in het voorjaar als in het najaar zijn tijdens de inventarisaties weliswaar een paar foeragerende vleermuizen aangetroffen in de zijtuin van Gasthuisstraat 125, en op het pleintje tussen Prins Hendrikstraat 4 en 6, maar hier gaat het om kleine stukjes groen. Er zijn verderop in de wijk eveneens foeragerende vleermuizen aangetroffen, hetgeen betekent dat er in de omgeving ruim voldoende foerageergebied aanwezig is, indien deze tuin en het pleintje zouden verdwijnen.

Er is eveneens op geen van de inventarisatieavonden een indicatie geweest dat er mogelijk een vliegroute aanwezig is, die is er niet.

Paarverblijven, zomerverblijven en winterverblijven

Binnen het plangebied zijn geen paarverblijven aangetroffen, de gevonden paarverblijven zijn allen gesitueerd buiten het plangebied, en ook buiten de omgevings sfeer van het plangebied.

Binnen het plangebied is in geen geval een paarplaats of eventueel klein winterverblijf aanwezig. Er werden in het najaar geen uitvliegende of zwermende vleermuizen waargenomen. Een zomerverblijf wordt binnen het plangebied eveneens uitgesloten.

5. EFFECTENBEOORDELING

5.1 Vleermuizen

Kraamverblijven en zomerverblijven

Er is geen sprake van een zomerverblijf, of kraamplaats binnen het plangebied. Er gaan in geen geval zomerverblijfplaatsen of kraamplaatsen verloren door de ingreep.

Foerageergebieden en vliegroutes

Er wordt weliswaar binnen het plangebied door een paar gewone dwergvleermuizen gefoerageerd, het gaat hier echter om zeer kleine gebiedjes, terwijl er in de directe en verdere omgeving ruimschoots foerageergebied aanwezig is. Het verdwijnen van dit foerageergebied zal geen invloed hebben op de staat van instandhouding van de lokale populatie, er blijft ruim voldoende foerageergebied aanwezig.

Er verdwijnen geen (essentiële) foerageergebieden of vliegroutes.

Paarverblijven en winterverblijven

Er is geen paarverblijf of winterverblijf van vleermuizen aanwezig binnen het plangebied. Er verdwijnt door de ingreep geen winterverblijf, en ook geen paarverblijf. De mogelijk aanwezige paarplaatsen in de omgeving van het plangebied worden door de werkzaamheden niet verstoord, omdat er op geen enkele wijze hinderlijk licht op deze paarplaatsen kan vallen bij de werkzaamheden. De paarplaatsen zit daarvoor te ver weg, ten opzichte van de toekomstige bouwlocatie. Er kan geen direct licht op vallen.

6. TOETSING AAN DE WET NATUURBESCHERMING

6.1 Toetsing aan de wet

Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen binnen het plangebied. Met de sloop van de kantoor- en bedrijfspanden en eventueel het woonhuis aan de Prins Hendrikstraat 6 en Gasthuisstraat 125 en 127 in Kaatsheuvel, gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. De mogelijke paarplaatsen in de omgeving worden door de werkzaamheden niet verstoord.

Negatieve effecten van de ingreep op vleermuizen zijn niet te verwachten. De ingreep leidt niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming, voor wat betreft vleermuizen.

6.2 Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methodes en inspanningen is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (Zorgplicht) van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vleermuizen. Wat betreft dit onderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden voor het vaststellen van vaste rust en verblijfplaatsen, zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute(s).

7. CONCLUSIES

Binnen het plangebied gaan geen vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen verloren en worden eveneens geen vleermuizen verstoord door de werkzaamheden. De paarplaatsen in de omgeving zijn gesitueerd op een plaats waar geen direct licht vanuit de bouwlocatie kan vallen, waardoor verstoring tot een aanvaardbaar minimum wordt beperkt. Er is geen sprake van wezenlijke verstoring tijdens de sloop en bouwwerkzaamheden.

Het plangebied fungeert in niet als essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute voor de gewone dwergvleermuis.

Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Omdat het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de aanwijzingen van het vleermuisprotocol (2017) dat is opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur (GAN), Netwerk Groene Bureaus (NGB) en Zoogdiervereniging, kan worden gesteld dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd voor vleermuizen.

Negatieve effecten van de ingreep op vleermuizen zijn niet te verwachten. De ingreep leidt niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor wat betreft vleermuizen.

8. BRONNEN

- BIJ12, 2017 Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017
- Soorteninventarisatieprotocollen Netwerk Groene bureaus, versie juli 2017.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Dietz C., A. Kiefer 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Limpens, H.J.G.A., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse Vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Algemene websites

- www.mijn.rvo.nl (natuurwetgeving en soortenstandaarden)
- www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen
- www.vleermuizenindestad.nl